

Preek voor zondag 14 april 2024 Grote Kerk Schiedam
3^e zondag van Pasen, met schilderijen van Bijbel in Beeld.

Eerste lezing *Micha 4:1-5: Alle volken komen naar Jeruzalem.*

Lied 447 Het zal zijn in het laatste der tijden

Epistellezing 1 Joh 1 : 1-7 *God is licht*

Lied 277 die ons voor het licht gemaakt hebt

Evangelielezing *Johannes 21: 15-24: Petrus, heb je mij lief?*

Verkondiging

Lied 362 Hij die gesproken heeft een woord dat gaat

Petrus, heb je mij lief?

Gemeente van onze Heer, Jezus Christus,

Simon, Hou jij meer van mij dan de andere leerlingen? Wat een vreemde vraag van Jezus, Je kunt liefde toch niet vergelijken? Het lijkt op het eerste gezicht een onzinnige vraag. Maar het is wel een vraag die bij Petrus een denkproces op gang brengt. Een bepaalde bewustwording. Je merkt dat vaker als Jezus met mensen in gesprek is. Door zijn manier van vragen stellen zonder te oordelen, brengt Hij mensen bij de kern, bij zichzelf. En als wij het evangelie overdenken, horen we hierin ook een vraag van Jezus aan ons; hou je van mij, meer dan de anderen? En we gaan op zoek naar de betekenis van deze vreemde vraag.

Jezus verschijnt na zijn opstanding voor de laatste maal aan zijn leerlingen. Aan het meer van Tiberias hebben ze samen gegeten, en na de maaltijd loopt Jezus even op met Petrus. Het wordt hun laatste gesprek. Vier belangrijke zaken wil Jezus voor het definitieve afscheid nog met Petrus bespreken: Jouw gedrevenheid is je valkuil: wees je bewust dat je niet belangrijker bent dan een ander, ook jij maakt fouten en hebt vergeving nodig. Ik vertrouw je de zorg voor mijn kudde toe. Volg mij! Ook voor jou betekent dit dat je zult sterven aan een kruis.

Dit hele gesprek heeft wel wat weg van een functioneringsgesprek. Jezus bespreekt met Petrus wat zijn taak is, wat zijn valkuil is, waar hij op moet letten en wat hem te wachten staat. Petrus krijgt een vaste aanstelling. En wat voor één: Weid mijn schapen. Volg mij.

Aan dit laatste gesprek van Jezus met Petrus zijn in het Johannesevangelie drie gesprekken voorafgegaan.

Die eerste keer dat hij Jezus ontmoette, had Jezus hem aangekeken en gezegd: Jij bent Simon, de zoon van Johannes, maar voortaan zul je Kefas heten, dat is Petrus, rots. Jezus had hem aangekeken, en zijn naam gezegd, Hij was gezien en gekend, en dat was genoeg. Hij was in dienst genomen, waarschijnlijk na het kortste sollicitatiegesprek ooit. En dat was bepaald geen overzichtelijk dienstverband van 8 tot 5, maar een roeping, een nieuwe manier van leven. En Petrus gaf zich met hart en ziel, ambitieus, altijd bezig om de andere leerlingen te overtreffen in zijn loyaliteit aan Jezus. Haantje de voorste, rots, overtuigd van het eigen gelijk. Een tweede belangrijk gesprek vindt plaats als Jezus Petrus voeten wil wassen en hij bezwaar maakt: Mijn voeten zult u niet wassen! Maar Jezus zegt: je kunt niet bij mij horen als ik je voeten niet mag wassen. Met deze voetwassing geeft Jezus zijn leerlingen een voorbeeld van

dienstbaarheid. Jullie moeten elkaar dienen, aan jullie liefde voor elkaar zullen de mensen zien dat jullie mijn leerlingen zijn (13:35).

Een derde moment is na diezelfde maaltijd als Jezus spreekt over zijn afscheid.

Ik ga ergens naartoe waar jij nog niet kunt komen, later zul je mij volgen. Waarop Petrus vraagt: Waarom kan ik u nu niet volgen, Heer? Ik wil mijn leven voor u geven! En Jezus zegt: Jij je leven voor mij geven? Waarachtig, ik verzeker je: nog voor de haan kraait zul jij mij drie maal verloochenen. (13:37)

En dan volgt de gevangenneming, de onmacht, de vertwijfeling, de angst en het verraad. Ik ken hem niet. En het kraaien van de haan herinnert Petrus aan de woorden van Jezus: Jij je leven voor mij geven?

En dan, op de derde dag komen de vrouwen naar hem toe: Ze hebben de Heer uit het graf weggenomen en we weten niet waar ze hem nu neergelegd hebben. Samen met Johannes rent hij om het hardst naar het graf. Johannes komt als eerste aan, maar Petrus waagt het als eerste het graf binnen te gaan. Hij ziet de linnen doeken, maar begrijpt het nog niet. Dan komt ook Johannes het graf binnen. Johannes zag en hij geloofde.

En samen gaan ze naar huis. Dat is opvallend: Johannes zag en geloofde, maar hoe Petrus reageerde wordt niet vermeld.

Op diezelfde avond verschijnt Jezus in het midden van de leerlingen, terwijl de deuren gesloten waren. En een week later nog een keer. En dan besluit de schrijver van het Johannesevangelie zijn boek (hoofdstuk 20) met de woorden: Jezus heeft nog veel meer wondertekenen voor zijn leerlingen gedaan, die niet in dit boek staan, maar deze zijn opgeschreven opdat u gelooft dat Jezus de Messias is, de Zoon van God. Einde verhaal, zo lijkt het.

Maar dan komt er nog een hoofdstuk, hoofdstuk 21 Dat hoofdstuk is waarschijnlijk later toegevoegd, men vermoedt omdat er in de vroeg christelijke gemeente onduidelijkheid was over de vraag wie de leiding had, Johannes of Petrus. Ze speelden allebei een speciale rol in het evangelie van Johannes, maar wie had nu uiteindelijk het meeste gezag: de man die Jezus liefhad of de man die zijn leven voor hem wilde geven?

- schilderij van Mies Huizenga *Dalende liefde, stijgende herder*

In het schilderij van Mies wordt de kern van leidinggeven mooi uitgebeeld. Dalende liefde, stijgende herder. Om een goede leider te zijn, moet je eerst beseffen dat je Gods liefde en vergeving nodig hebt, afdalen naar jezelf, weten dat je niet boven anderen staat. Pas dan kun je op weg gaan om een gemeenschap te leiden.

Simon, zoon van Johannes, heb je mij lief, meer dan de anderen hier? Petrus wordt weer geroepen bij zijn oude naam, zoals bij die eerste keer. En hij antwoordt zonder aarzeling: Ja Heer, u weet dat ik van u houd. Hij is er nog steeds van overtuigd dat hij een streepje voor heeft op de rest. En Jezus antwoordt: weid mijn lammeren. Jezus veroordeelt hem niet. En alle voorstanders van het leiderschap van Petrus halen opgelucht adem: zie je wel, de Heer zelf heeft hem als herder over zijn kudde aangesteld. Maar dan vraagt Jezus opnieuw: Simon, zoon van Johannes, heb je mij lief? Een belangrijk verschil met de eerste vraag is, dat de vergelijking met de anderen weggelaten is. Simon, heb je mij lief? En weer antwoordt hij zonder aarzeling: Ja Heer, u weet dat ik van u houd. En Jezus zegt: Hoed mijn schapen.

Weer geen veroordeling. Maar dan vraagt Jezus voor de derde keer: Simon, zoon van Johannes, heb je mij lief? En pas dan, bij de derde keer, dringt de werkelijke betekenis van de vraag tot Petrus door: Weet je wat het betekent om mij lief te hebben en te volgen? Dan wordt Petrus verdrietig. En in zijn laatste antwoord is het stellige Ja Heer verdwenen.

Want die derde vraag herinnert hem aan die andere reeks vragen, tot drie maal toe en in gedachten hoort hij de haan kraaien. Petrus is bedroefd, maar hij is ook gekomen tot de kern: U weet alles, u weet dat ik van u houd. Ik heb niets te bieden dan mijzelf, er is niets dat mij het recht geeft op de eerste plaats. Dit is een spannend moment voor de lezers die voorstander zijn van het leiderschap van Petrus. Zou Jezus bij zijn benoeming blijven nu hij zo duidelijk zinspeelt op zijn verloochening? En tot hun grote opluchting antwoordt Jezus: Weid mijn schapen.

Tot drie maal toe gaat Jezus mee in de gedachtegang van Petrus die er op neerkomt dat een leider moet uitblinken in daadkracht en overtuiging. Jezus stelt tot drie keer toe die vraag, om hem de tijd te geven om tot inzicht te komen. Om Petrus en ook ons allen ervan te overtuigen dat het juist omgekeerd is: een echte leider is een herder, die blinkt uit in liefde en dienstbaarheid.

Die wast als een slaaf de voeten van zijn ondergeschikten..

Niet de geweldige geloofszekerheid, niet de volmacht van hogerhand, maar de liefde tot God en de medemens maken je tot een ware volgeling van Jezus. En Jezus zegt er dan eerlijk bij: Mij volgen kan ook betekenen dat je net als ik vervolgd wordt, of zelfs gedood.

- Schilderij van Hans Strijland *Petrus verloochent Jezus omdat hij er nog niet aan toe is zichzelf te verloochenen.*

Petrus zal de kudde leiden en sterven aan het kruis. Maar wat gebeurt er met Johannes? Zal hij ook zo sterven? En ik hoor zelf in die vraag ook iets van: Moet iedereen die Jezus volgt zo lijden? Petrus stelt de vraag: Wat gebeurt er met hem, met Johannes? En Jezus antwoordt is: dat is jouw zaak niet, of zijn navolging ook tot de dood leidt. Volg jij mij. Ieder mens gaat zijn eigen weg van navolging. Er is geen vast patroon. Blijf dicht bij jezelf, onderzoek je eigen drijfveren, blijf trouw aan je eigen roeping, vergelijk jouw heel eigen levensweg niet met anderen.

Het gaat om de navolging in de praktijk van je leven. Het mooie vind ik dat uiteindelijk ook in dit toegevoegde hoofdstuk geen expliciete keuze gemaakt wordt tussen Petrus en Johannes. Het lijkt daarmee een tekst die rivaliserende groepen met elkaar wil verbinden. Petrus en Johannes zijn beide geschikt om een volgeling van Jezus en herder van zijn kudde te zijn. Maar ook wie leiding geeft, moet leerling blijven.

Mensenkind, heb je mij lief, meer dan de anderen? Jezus neemt ons apart, noemt onze naam en vraagt ons hoe wij in het leven staan. Weet je het allemaal heel zeker? Doe jij altijd alles goed en vind je dat de anderen er maar een potje van maken? Zolang je van jezelf denkt dat je de beste bent, ben je niet de geschikte persoon om anderen werkelijk te dienen of te helpen.

Zo wil Jezus ons vandaag tot het inzicht brengen dat wij, net als al onze medemens, onvolmaakt zijn en vergeving nodig hebben. En als je beseft dat je zelf ook niet altijd vrij bent van hoogmoed en eigenwijsheid, zul je minder snel oordelen, en juist dan ben je bruikbaar in dienst van God.

Juist dan kunnen wij de weg van de navolging gaan, ons kruis op ons nemen en voor elkaar een herder zijn. Amen

Reageren? Graag! ds.anjedekuijer@pkngrotekerkschiedam.nl